

POSUDEK
vedoucího diplomové práce

Jméno studenta: ..... **Jan Milata**
Název diplomové práce: ..... **Kněžské bratrstvo svatého Pia X.**
Vedoucí: ..... **Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th. D.**
Odevzdání posudku: ..... **srpen 2015**

V předložené diplomové práci student Jan Milata prokazuje, že společenství, o němž pojednává, dobře zná. Je nepochybné, že tato dobrá znalost Kněžského bratrstva svatého Pia X. (FSSPX) spočívá v pevných základech přečtených materiálů, naposlouchaných přednášek, kázání a dalších promluv, v rozhovorech s jednotlivými stoupenci bratrstva i v návštěvě jejich bohoslužeb. Diplomant dobře rozumí spiritualitě hnutí a dobře ji chápe v kontextu vývoje římskokatolické církve po II. vatikánském koncilu. Je přitom třeba zdůraznit, že tato znalost nevyplývá z jeho osobní inklinace k tomuto hnutí, ale byla získána pečlivým studiem. Toto vše vysoce oceňuji, ale mám pochybnosti nad tím, zda tyto nesporné klady stačí na to, aby předložený text byl obhájen jako diplomová práce. Vykazuje totiž několik – podle mého názoru podstatných – nedostatků.

Textu především chybí některé základní atributy akademické práce. Cíl je na jejím počátku formulován příliš cudně („zmínit se o tomto hnutí“ - str. 12) a explicitněji je pak uveden až v resumé na str. 78: „Cílem této práce bylo poskytnout příležitost k seznámení se s fenoménem FSSPX a pomoci tak vyvrátit některé předsudky vůči tomuto hnutí u české veřejnosti, které - stejně tak jako nekritický obdiv – vedou k dezinformacím a nedorozuměním s nežádoucími důsledky.“ Tento cíl je ovšem spíše občansky nebo ekumenicky angažovaný než badatelský, jak se u diplomové práce předpokládá. K naplnění badatelského cíle by mělo přispět především obhájení teze. Práce Jana Milaty ovšem žádnou tezi neobsahuje.

Jako vedoucí práce mám na těchto nedostatcích zajisté podíl. Mám ale dojem, že při konzultacích jsme se studentem směřovali k tomu, aby práce prokázala to, co vypadá na první pohled samozřejmě, ale co je obtížné jednoznačně doložit: totiž že duchovní život FSSPX je odpovědí na pokoncilní vývoj církve a že uchopení jednotlivých témat tohoto duchovního života je zásadně polemické vůči hlavnímu proudu současné církve. Pokud si dobře vzpomínám, i původní název práce odpovídal tomuto cíli. Zdá se mi, že postupem doby tento záměr nějak vyrchal: namísto srovnání a kritického zhodnocení vztahu nauk a praxe FSSPX k římské církvi jsou celé kapitoly v podstatě jen chronologickým převyprávěním přednášek (mám na mysli např. poměrně dlouhou 10. kapitolu se šesti stranami textu nebo kapitolu následující). Namísto prokázání teze se tak musíme spokojit s pouhým popisem.

V diplomové práci Jana Milaty také velmi chybí pojednání o metodě. Čtenář se nedozvídá nic o výběru a dostupnosti studovaných materiálů, existenci či neexistenci odborné literatury, pojednávající o FSSPX nebo širěji o pokoncilní církvi, o logice výběru studovaných témat, o okolnostech studentových zúčastněných pozorování ani o výběru osob pro rozhovory a podobně. – Postrádám také další atribut akademické práce: přehlednou strukturu umožňující snadnou orientaci v textu a odhalující postup autorovy badatelské práce. Diplomant práci člení na úvod, 24 kapitol a závěr. Ani názvy kapitol nejsou dost promyšleny, jedna z nich (19.) dokonce obsahuje vysvětlivku (str. 60). Lituji, že se ve věci cíle, teze, metody či struktury diplomové práce student neřídil Poznámkami k vedení a hodnocení závěrečných prací, pro studenty religionistiky připravila jejich katedra (jsou dostupné na webových stránkách fakulty).

U diplomové práce je také znepokojivé, že až na jeden článek nevyužívá žádnou cizojazyčnou literaturu. V tomto bodě mám opět špatné svědomí, že jsem tuto literaturu buď nedoporučil, anebo nedohlédl na to, aby s ní student pracoval. Minimálně dva autoři píšící anglicky by byli dobře využitelní pro téma FSSPX: americký sociolog Michael W. Cuneo (*The Smoke of Satan*) a katolický apologeta a obvykle dobře informovaný aktivista Patrick Madrid (jeho kniha *More Catholic than the Pope* je dostupná i na internetu).

Ačkoli to tak na první pohled nevypadá, v diplomové práci je ve skutečnosti málo odkazů na zdroje, s nimiž autor pracuje. Postrádám je např. v posledním odstavci na str. 49 nebo hned na konci dalšího odstavce na str. 50. Na tomto místě je například škoda, že nemůžeme jako čtenáři sami posoudit, jak subtilní jsou protižidovské postoje, přitom nejen antijudaismus, ale i antisemitismus (který student Milata na jiných místech správně připomíná) jsou pro FSSPX závažnými tématy. Podobně nevím, co přesně má autor na mysli např. na straně 62 úplně dole. Lituji také, že student nezařadil více přímých citátů. Jeden z mála z nich, citát na straně 54 na konci 15. kapitoly je například velmi ilustrativní!

V diplomové práci nacházím také několik nepřesností nebo nejasností. Například tvrzení, že FSSPX dostalo oficiální potvrzení Svátého stolce (na str. 14) není přesné: Bratrstvo se nedostalo dále než k prozatímnímu statutu *pia unio* roku 1970, a ten mu byl roku 1975 odňat. Nejasné jsou odkazy 47–49 na str. 14: text hovoří o vztahu FSSPX k demokracii, ale odkaz 47 míří k papežské encyklice. Je sice patrné, co měl student asi na mysli, ale je to příliš velká myšlenková zkratka. Stejně je to i s následujícím odkazem (48). Další odkaz (49) míří ke Skalickému, ale ten přece nemá – pokud je mi známo – s FSSPX nic společného. Dále mi není jasné, proč je najednou na str. 33 citován Podlaha (z úvodu k Hejčlově překladu Bible, mimochodem: jméno Jana Hejčla mezi bibliografickými údaji v tomto odkaze chybí). Je to tak, že FSSPX se na Podlahu odvolává? Pokud ano, bylo by třeba to jasně uvést. A pak třeba už úplná maličkost: konkordát je úmluva, a proto se spíše uzavírá, než aby ho panovník vydával (str. 56).

Jazykovou úroveň diplomové práce považuji za celkem dobrou. Matoucí je někdy podivné členění v odstavcích. Některé části tak dělají dojem, že student přebíhá od jednoho k druhému (na začátku např. dva poslední odstavce na str. 12, na konci např. náhlé přeskočení k FSSPX na str. 72 u posledního odstavce). Angličtina resumé a anotace je velmi těžkopádná, ale snad aspoň na hranici srozumitelnosti. Anglická anotace omylem přechází v českou.

Díky kladům stručně uvedeným v prvním odstavci tohoto posudku hodnotím diplomovou práci Jany Milaty ještě stupněm „dobře“, ale nezastírám přesvědčení, že i jemu samotnému by prospělo, kdyby ji spíše ještě přepracoval. Záleží ovšem také na jeho výkonu při obhajobě.

Zdeněk Vojtíšek